

Fletore zyrtare Nr. 51

LIGJ Nr. 9066, date 15.5.2003

PER RATIFIKIMIN E "MARREVESHJES NDERMJET QEVERISE SE REPUBLIKES TE SHQIPERISE DHE QEVERISE SE REPUBLIKES TE TURQISE PER MBROJTJEN SHOQERORE"

Ne mbeshtetje te neneve 78, 81 pika 1, 83 pika 1 dhe 121 te Kushtetutes, me propozimin e Keshillit te Ministrave,

KUVENDI I REPUBLIKES SE SHQIPERISE

VENDOSI:

Neni 1

Ratifikohet "Marreveshja ndermjet Qeverise se Republikes te Shqiperise dhe Qeverise se Republikes te Turqise per mbrojtjen shoqerore".

Neni 2

Ky ligj hyn ne fuqi 15 dite pas botimit ne Fletoren Zyrtare.

Shpallur me dekret nr .3838, date 17.6.2003 te Presidentit te Republikes se Shqiperise,
Alfred Moisiu

**MARREVESHJE NDERMJET QEVERISE SE REPUBLIKES TE SHQIPERISE
DHE
QEVERISE SE REPUBLIKES TE TURQISE PER MBROJTJEN SHOQERORE**

Qeveria e Republikës së Shqipërisë dhe Qeveria e Republikës së Turqisë kanë rënë dakord për pikat e mëposhtme në fushën e mbrojtjes shoqërore.

PJESA I DISPOZITA TE PERGJITHSHME

Neni 1 Perkufizime

1. Në këtë Marrëveshje:

1.1 "Vend" do të thotë, në lidhje me Republikën e Shqipërisë, Republika e Shqipërisë dhe në lidhje me Republikën e Turqisë, Republika e Turqisë.

1.2 "Legjislacion" do të thotë ligj, sipas ligjit dhe rregullore të përcaktuara në nenin 2.

1.3 "Perfitim" do të thotë, në lidhje me një pale, perfitim në para, pension ose shpërblim, për të cilin ka një dispozitë në legjislacionin e asaj pale, duke përfshirë çdo shumë shtese apo rritje të atij perfitimi, pensioni ose shpërblimi.

1.4 "Autoritet kompetent" do të thotë, në lidhje me Republikën e Shqipërisë, Ministri i Punës dhe Çështjeve Sociale, ministrat ose autoritetet e tjera korrespondues përgjegjës për deget dhe skemat e mbrojtjes shoqërore në të gjithë ose në pjesë të veçanta të territorit të saj dhe në lidhje me

Republikën e Turqisë, Ministri i Punës dhe Sigurimit Shoqëror, ministrat ose autoritetet e tjera korrespondues përgjegjës për deget dhe skemat e mbrojtjes shoqërore në të gjithë ose në pjesë të veçanta të territorit të saj.

1.5 "Institucion kompetent" do të thotë institucioni ose organizata përgjegjëse për zbatimin e legjislacionit të përmendur në nenin 2.

1.6 "Periudhe sigurimi" do të thotë periudha gjatë së cilës janë paguar kontribute për sigurime shoqërore ose periudhat për të cilat është gjykuar se janë paguar kontribute.

1.7 "Person i siguruar" do të thotë personat që janë ose kanë qenë subjekt i legjislacionit të përmendur në nenin 2.

1.8 "Anetar i familjes" do të thotë çdo person i parashikuar si i tillë nga legjislacioni, aplikuar nga institucionet e paleve.

1.9 "Rezidence" do të thotë rezidenca e zakonshme.

1.10 "Rezidence e perkohshme" do të thotë vendi ku një person, i cili zakonisht banon në territorin e një pale, banon gjatë qëndrimit të tij/saj të perkohshëm në territorin e pales tjetër.

2. Çdo term, që nuk është përcaktuar në këtë nen, do të ketë kuptim të përcaktuar për të në legjislacionin që aplikohet.

**Neni 2
Hapesira ligjore**

1. Kjo Marrëveshje do të aplikohet sipas legjislacionit të mëposhtëm:

a) Në lidhje me Republikën e Turqisë:

- a.1. ligji i sigurimeve shoqerore qe mbulon punetoret dhe ligji i sigurimeve shoqerore per punetoret e bujqesise;
 - a.2. ligji i fondit te pensioneve te Republikes se Turqise qe mbulon punonjesit shteterore (invaliditet, pleqeri dhe ne rastet e humbjes se mbajtesit te familjes);
 - a.3. ligji i Institucionit te Sigurimeve Shoqerore per tregtaret, artizanet dhe te vetepunesuarit e tjere, si dhe ligji i sigurimeve shoqerore per personat e vetepunesuar ne bujqesi.
 - a.4. legjislacioni lidhur me fondin e pensioneve sic percaktohet ne nenin 20 te ligjit te Sigurimeve Shoqerore 506;
- b) Ne lidhje me Republiken e Shqiperise:
- b.1. legjislacioni i sigurimeve shoqerore (semundje dhe barre lindje, aksidente ne pune dhe semundje profesionale, invaliditet, pension pleqerie dhe familjar) qe mbulon personat e punesuar, si dhe personat e tjere ekonomikisht aktive (punedhenesit dhe te vetepunesuarit);
 - b.2. legjislacioni lidhur me perfitimet familjare;
 - b.3. legjislacioni lidhur me sigurimin shendetesor;
 - b.4. legjislacioni lidhur me kujdesin shendetesor.
2. Kjo Marreveshje do te aplikohet, gjithashtu, sipas ligjeve dhe rregullave te cilat amendojne, kombinojne ose pasojne legjislacionin e specifikuar ne paragrafin 1, me kusht qe termat e paragrafit 3 te rezervohen.
3. Kjo Marreveshje do te aplikohet sipas ligjeve dhe rregullimeve, te cilat e shtrijne hapesiren e legjislacionit te nje pale ne kategori te reja perfituesish dhe percaktojne perfitime te reja, nese Pales tjetere nuk i eshte komunikuar ndonje ndryshim brenda tre muajve nga hyrja ne fuqi e ketyre ligjeve dhe rregullimeve.
4. Kjo Marreveshje do te aplikohet ne legjislacionin lidhur me nje dege te re te sigurimeve shoqerore me kushtin qe ndermjet paleve te jete perfunduar nje marreveshje per kete qellim.

Neni 3 Hapesira personale

Kjo Marreveshje do te aplikohet per personat, te cilet jane ose kane qene subjekt i legjislacionit te Republikes se Turqise dhe te Republikes se Shqiperise dhe te personave qe kane humbur mbajtesin e familjes dhe anetareve te varur te familjes qe mbulohej nga legjislacioni i seciles prej Paleve Kontraktuese. .

Neni 4 Trajtim i barabarte

Te gjitha personat e percaktuar ne nenin 3 do te kene trajtim te barabarte persa i perket te drejtave dhe detyrimeve sipas legjislacionit te seciles pale.

Neni 5

Transferimi i perfitimeve

Kur nuk parashikohet ndryshe ne kete Marreveshje:

1. Perfitimet qe do t'i paguhen ne baze te legjislacionit te njeres pale cdo personi te percaktuar ne nenin 3, si dhe ato qe jepen ne zbatim te kesaj Marreveshjeje, do te paguhen ne territorin e pales tjeter dhe nuk i nenshtrohen ndonje zbritjeje, ndryshimi, pezullimi ose sekuestrimi per shkak te rezidences se personit ne territorin e pales tjeter.
2. Perfitimet qe do te paguhen ne baze te kesaj Marreveshjeje, do t'i paguhen gjithashtu nje personi ne nje vend te trete, i cili eshte apo ka qene subjekt i legjislacionit te te dyja paleve, ose personave ne varesi te tij/saj, ose atyre qe kane humbur mbajtesin e familjes sipas rastit.
3. Dispozitat e paragrafit 1 te ketij neni nuk aplikohen per perfitimet e meposhtme:
 - a) perfitime per papunesi;
 - b) Perfitime te vecanta te dhena si ndihme ekonomike ose ne rast nevojje.

PJESA II

DISPOZITA LIDHUR ME LEGJISLACIONIN E APLIKUESHEM

Neni 6

Rregullat per mbulimin

1. Me kusht qe termat e meposhtem te kesaj Marreveshjeje rezervohen:
 - 1.1 Nje person i punesuar ne territorin e njeres pale, eshte subjekt i vetem i legjislacionit te asaj pale qe i perket punes se tij/saj.
 - 1.2. Nje person, i cili ka rezidencen e tij te perhershme ne territorin e njeres pale dhe qe ka nje aktivitet ne emer te tij/saj ne territorin e pales tjeter ose ne territorin e te dyja paleve, do te jete subjekt i vetem i legjislacionit te pales, ne territorin e se ciles ai ka rezidencen.
2. Nje person i vetem eshte subjekt i legjislacionit te njeres Pale, por qe dergohen ne territorin e pales tjeter per te punuar per me pak se 24 muaj, do te jete subjekt i legjislacionit te pales se pare sikur ai punon ne territorin e asaj pale. Periudha prej 24 muajsh mund te shtrihet deri ne 60 muaj me aprovimin e meparshem te autoriteteve kompetente te te dyja paleve.
3. Atje ku ekuipazhi i nje anijeje eshte subjekt i legjislacioneve te te dyja paleve pa aplikimin e dispozitave te kesaj Marreveshjeje, ekuipazhi i punesuar ne bordin e nje anijeje me flamur turk i nenshtrohet legjislacionit turk, persa i perket asaj pune, dhe ekuipazhi i punesuar ne bordin e nje anijeje me flamur shqiptar i nenshtrohet legjislacionit shqiptar, persa i perket asaj pune.
4. Personat e punesuar ne territorin e nje pale si agjente te qeverise se pales tjeter do te jene subjekt i legjislacionit te pales qe e puneson, ne rast se ata jane subjekt te asaj pale. Megjithate, ne rast se ata jane subjekte te pales, ne territorin e se ciles ata jane punesuar ose kane rezidencen e perhershme ne ate territor, ata mund te kerkojne aplikimin e legjislacionit te asaj pale. Kjo zgjedhje nuk do te aplikohet ne menyre retrospektive.
5. Autoritetet kompetente te te dyja paleve mund te paraqesin ndryshime te rregullave te zbatimit per ndonje person apo grupe me marreveshje reciproke.

PJESA III
DISPOZITA LIDHUR ME PERFITIMET

SEKSIONI 1 BASHKIMI I PERIUDHAVE

Neni 7

Bashkimi i periudhave te sigurimit

1. Kur njohja, ruajtja apo dhenia me pas e se drejtes per perfitim sipas legjislacionit te nje prej Paleve Kontraktuese eshte subjekt i plotesimit te periudhes se sigurimit, institucioni kompetent i Pales Kontraktuese merr ne konsiderate periudhat e sigurimit sikur ato te ishin plotesuar ne baze te legjislacionit te tyre, per aq sa keto periudha nuk perputhen.
2. Ne percaktimin e kushteve, lidhur me fillimin e punes per here te pare, do te merren parasysh ruajtja ose njohja e se drejtes per nje perfitim, periudhat e sigurimit te plotesuara sipas legjislacionit te nje Pale Kontraktuese dhe data e fillimit te punes.

Neni 8

Periudhat e plotesuara sipas legjislacionit te nje vendi te trete

Kur nje person nuk ploteson kushtet per te marre nje perfitim sipas legjislacionit te te dyja paleve mbi bazen e periudhave te bashkuara te sigurimit, qe percaktohen ne dispozitat e nenit 7, ceshtja e se drejtes per perfitim do te zgjidhet duke marre parasysh periudhat e sigurimit te plotesuara sipas legjislacionit te nje vendi te trete me te cilin te dyja Palet Kontraktuese kane arritur nje marreveshje per sigurimet shoqerore per bashkimin e periudhave te sigurimit.

Neni 9

Zgjatja minimum e periudhave qe bashkohen

Pa paragjykime lidhur me ndonje dispozite tjeter te kesaj Marreveshjeje, kur zgjatja totale e periudhave te sigurimit e plotesuar nga nje person sipas legjislacionit te nje Pale Kontraktuese eshte me pak se nje vit dhe kur nuk ekziston e drejta per perfitim sipas atij legjislacioni mbi bazen e atyre periudhave, nuk mund te pretendohet qe per keto periudha te jepet nje perfitim nga institucioni kompetent i asaj Pale Kontraktuese ne zbatim te kesaj Marreveshjeje. Megjithate, keto periudha do te merren ne konsiderate nga Pala tjeter Kontraktuese, ndersa percakton te drejten per perfitim ne perputhje me legjislacionin e aplikuar.

SEKSIONI 2

PERFITIMI PER SEMUNDJE DHE BARRELINDJE

Neni 10

Bashkimi i periudhave te sigurimit

Kur njohja, ruajtja ose rifitimi i se drejtes per perfitim per semundje ose barre lindje sipas ligjislacionit te njeres nga Palet Kontraktuese eshte subjekt i plotesimit te periudhave te sigurimit ose te punesimit, institucioni kompetent i njeres Pale Kontraktuese do te marre ne konsiderate periudhat e sigurimit ose punesimit te plotesuara sipas legjislacionit te Pales tjeter Kontraktuese, sikur ato te jene plotesuar sipas legjislacionit te Pales se pare Kontraktuese.

Neni 11

Perfitimet mjekesore

1. Kur kushtet e nje shqiptari te siguruar dhe qe eshte punesuar ne Turqi perkohesisht ne nje projekt te vecante prej punedhenesve te tij/saj te vazhdueshem dhe te anetareve te familjes se tij/saj qe banojne me te apo te nje turku te siguruar, te punesuar po ashtu ne Shqiperi dhe te anetareve te familjes se tij/saj kerkojne trajtim mjekesor urgjent, ata do te marrin perfitim per semundje ose barre lindje, duke perfshire edhe shtrim ne spital, per llogari te Pales Kontraktuese ku eshte qendra kryesore e biznesit.
2. Kur kushtet e punetoreve te regjistruar si te siguruar sipas legjislacionit te nje Pale Kontraktuese dhe te anetareve te familjes qe banojne me ta kerkojne trajtim mjekesor urgjent gjate qendrimit te tyre te perkohshem ne territorin e Pales tjeter Kontraktuese, ata do te marrin perfitime per semundje dhe barre lindje, duke perfshire dhe shtrim ne spital per llogari te Pales Kontraktuese ku ata jane te regjistruar si te siguruar.
3. Kur punetoret e regjistruar si te siguruar sipas legjislacionit te nje Pale Kontraktuese dhe anetaret e familjes qe banonjne me ta, transferohen ne territorin e Pales tjeter Kontraktuese, ndersa marrin perfitime per semundje ose barre lindje nga institucionet e sigurimeve shoqerore turke ose shqiptare, ata do te vazhdojne t'i marrin keto perfitime. Megjithate, perfituesi duhet te marre autorizimin e institucionit kompetent para transferimit. Kerkesa per autorizim do te refuzohet vetem mbi bazen e nje raporti mjekesor dorezuar atij institucioni ne rast se gjendja shendetesore e personit ne fjale nuk lejon transferimin e tij/ saj ne territorin e Pales tjeter Kontraktuese. Autorizimi mund te jepet ne vazhdim, edhe nese nuk eshte marre me pare nga forca madhore.
4. Njohja e se drejtes per te perfituar do te percaktohet ne zbatim te legjislacionit te Pales Kontraktuese ne territorin e se ciles eshte punesuar i siguruari, ndersa anetaret e familjes, shtrirja e perfitimeve dhe dispozitat e tyre do te percaktohen ne perputhje me legjislacionin e Pales Kontraktuese te vendbanimit te perkohshem ose te perhershem.
5. Anetaret e familjes se nje personi, te cilit i takon nje perfitim ne baze te legjislacionit te nje Pale Kontraktuese sipas se ciles ai/a jo eshte i/e regjistruar si i/e siguruar, do te marrin perfitime mjekesore nga dega e sigurimit per semundje dhe barre lindje, nese nuk perfitojne nga legjislacioni i Pales Kontraktuese, ne territorin e se ciles ata banojne.

6. Kur anetaret e familjes transferohen ne territorin e institucionit kompetent, ata marrin perfitime sipas dispozitave te legjislacionit te asaj Pale Kontraktuese. Kjo dispozite aplikohet edhe ne rastet kur anetaret e familjes tashme kane filluar te marrin perfitime per te njejten rast semundjeje ose barre lindjeje nga institucioni kompetent i Pales tjetere Kontraktuese para transferimit. Nese ne kete rast percaktohet nje kohe kufi per dhenien e perfitimeve mjekesore nga legjislacioni i aplikueshem i atij institucioni kompetent, atehere merren ne konsiderate periudhat, gjate te cilave jane dhene perfitimet para transferimit.

7. Shpenzimet per perfitime perballohen nga Pala Kontraktuese ne te cilen personi ne fjale eshte regjistruar si i siguruar.

Neni 12

Perfitimet shendetesore per pensionistet

1. Kur nje person, te cilit i eshte dhene nje pension ose perfitim ne para ne perputhje me legjislacionin e te dyja Paleve Kontraktuese me kusht bashkimin e periudhave te sigurimit te plotesuara ne te dy Palet Kontraktuese, bashke me familjen e tij/saj, ka ritual te drejten e perfitimeve mjekesore sipas legjislacionit te Pales Kontraktuese ne territorin e se ciles ai/ajo eshte rezident, perfitimet do te mbuloohen nga institucioni i pales ku personi ka rezidencen dhe ne perputhje me legjislacionin qe ai institucion aplikon.

2. Kur nje personi i eshte dhene nje pension ose perfitim ne para sipas legjislacionit vetem te njerres prej Paleve Kontraktuese, dhe eshte rezident ne territorin e Pales tjetere Kontraktuese, perfitimet mjekesore qe jane njohur si e drejte ne perputhje me legjislacionin e Pales Kontraktuese pergjegjese per pagesen e pensionit per personin e siguruar dhe anetaret e familjes se tij/saj, do te jepen nga vete institucioni i vendit te rezidences, ne emer dhe me shpenzimet e institucionit kompetent te Pales Kontraktuese, pergjegjese per ate pension.

3. Kur personat te cilet marrin pensione ose perfitime sipas legjislacioneve te te dyja Paleve Kontraktuese dhe ata persona qe marrin pensione ose perfitime sipas legjislacionit vetem te nje prej Paleve Kontraktuese, si dhe anetaret e familjeve te tyre qe banojne me ta marrin rezidence te perkohshme ne territorin e Pales tjetere Kontraktuese, kur kushtet e tyre do te kerkojne nje trajtim urgjent, ata do te marrin perfitime mjekesore me shpenzimet, ne rastin e pare, te institucionit kompetent te pales ku jane rezidente te perhershem dhe, ne rastin fundit, te institucionit kompetent te pales pergjegjese per pagesen e pensionit.

4. Njohja e se drejtes per keto perfitime, per ata te cilet marrin pensione nga te dyja palet, do te vendoset ne perputhje me legjislacionin e Pales Kontraktuese ne territorin e se ciles perfituesi eshte rezident i perhershem, dhe ne rastin kur perfituesi merr pension vetem nga njera pale, do te vendoset ne perputhje me legjislacionin e asaj Pale Kontraktuese. Hapesira, kohezgjatja dhe menyra e dhenies se perfitimeve do te percaktohen ne perputhje me legjislacionin e vendit ne territorin e te cilit perfituesi eshte rezident.

Neni 13

Perfitimet kryesore shendetesore dhe perfitimet e para

1. Dhenia e perfitimeve mjekesore jetesore per ata qe kane fituar te drejten e perfitimit mjekesor ne perputhje me nenet 11,12/2-3 te kesaj Marreveshjeje, do te kushtezohet nga autorizimi i institucionit kompetent per kete qellim, me perjashtim te rasteve te nje emergjence absolute.
2. Pagesa e perfitimeve ne para shperblim ditor do te behet ne perputhje me legjislacionin e institucionit ku personi ne fjale eshte regjistruar.

Neni 14

Rimbursimi i kostos se perfitimeve shendetesore

Shpenzimet per kujdes shendetesor, te dhena per rastet e parashikuara nga nenet 11,12,13,15,18,19 dhe 20 te kesaj Marreveshjeje, do te rimbursohen nga institucioni ku personi ne fjale eshte regjistruar ne institucionin kompetent, i cili do te jape perfitimet sipas procedurave qe do te percaktohen nga Marreveshja Administrative.

Neni 15

Perfitimet per barre lindje

Kur personi i siguruar ose nje nga anetaret e familjes se tij tigan te drejten e perfitimit per barre lindje sipas legjislacionit te nje ose te te dyja Paleve Kontraktuese, do te aplikohen vetem dispozitat e legjislacionit te vendit ku personi kalon periudhen e barre lindjes, duke marre parasysh, kur eshte e nevojshme, periudhat e sigurimit qe do te bashkohen sipas nenit 10.

Perfitimet mjekesore per nje person, qe ka fituar te drejten e perfitimit per barre lindje, do te jepen sipas kerkesave ne perputhje me nenet 11,12 dhe 13 te kesaj Marreveshjeje.

SEKSIONI 3

SHPENZIME PER FUNERALET

Neni 16

1. Kur nje person i regjistruar si i siguruar ne baze te legjislacionit te njeres prej Paleve Kontraktuese vdes ne territorin e pales tjetere, ai/ajo do te fitoje te drejten e perfitimit te shpenzimeve funerale sikur ai/ajo te kete vdekur ne territorin e pales ku ai/ajo eshte siguruar.
2. Kur ne aplikimin e kesaj Marreveshjeje, dispozita per shpenzimet per funerale sipas legjislacionit te te dyja Paleve Kontraktuese eshte e lejueshme, do te jepet sipas legjislacionit te Paleve Kontraktuese ne territorin e se ciles ka ndodhur vdekja.
3. Kur vdekja ndodh jashte territorii te te dyja Paleve Kontraktuese, grantet per shpenzimet funerale do te jepen sipas legjislacionit te Paleve Kontraktuese, ne baze te legjislacionit te se ciles i vdekuri eshte regjistruar si i siguruar se fundi.

SEKSIONI 4
PERFITIM INVALIDITETI, PENSION PLEQERIE DHE PAGESE NE RAST
VDEKJEJE

4. Kur ne kohen e vdekjes, periudha e sigurimit per te fituar te drejten e marrjes se ketij perfitimi nuk eshte plotesuar, periudhat e sigurimit te plotesuara ne te kaluaren ne territorin e Pales tjeter Kontraktuese, do te merren parasysh ne menyre qe te plotesojne periudhat e plotesuara ne territorin e pales se pare.

Neni 17
Llogaritja e mases se perfitimit qe duhet te jepet

1. Kur person fiton te drejten per pension sipas legjislacionit vetem te njeres Pale Kontraktuese, nje pension i vetem do te akordohet, pa marre parasysh periudhat e sigurimit te plotesuara ne Palen tjeter Kontraktuese.

2. Kur dhena e se drejtes per nje pension te vetem sipas legjislacionit vetem te njeres prej Paleve Kontraktuese nuk eshte e lejueshme, por nje e drejte per pension mund te jepet vetem duke marre parasysh periudhat e plotesuara sipas neneve 7 dhe 8 te kesaj Marreveshjeje, dispozitat e meposhtme do te aplikohen:

2.1 Ne llogaritjen e mases se pensionit, Instituti i Sigurimeve Shoqerore i seciles Pale Kontraktuese do te marre parasysh periudhat e mbedhura te sigurimit, sikur keto periudha te ishin plotesuar vetem sipas legjislacionit te vet.

2.2 Institucioni kompetent, ate here , percakton masen e pensionit qe duhet te jepet duke aplikuar raportin midis periudhave te sigurimit te plotesuara sipas legjislacionit te te dyja Paleve Kontraktuese me masen e llogaritur teorikisht sipas nenparagrafit 2.1 te ketij neni.

3. Ne zbatim te kesaj Marreveshjeje duhet te merren parasysh dispozitat e legjislacionit te te dyja Paleve Kontraktuese qe percaktojne reduktimin, nderprerjen ose heqjen e pensionit.

SEKSIONI 5
AKSIDENTET NE PUNE DHE SEMUNDJET PROFESIONALE

Neni 18
Perfitimet ne lidhje me aksidentet ne pune

1. Rritjet dhe shtesat e granteve te dhena per aksidente ne pune, sipas legjislacionit te seciles prej Paleve Kontraktuese, do te vazhdojne te paguhen pasi personat e interesuar transferohen ne territorin e Pales tjeter Kontraktuese.

2. Kur nje person qe ka pesuar aksident ne pune ose vuan nga semundje profesionale ne territorin e njeres prej Paleve Kontraktuese, transferon rezidencen e tij/saj ne territorin e Pales tjeter Kontraktuese, ne vijim te marrjes se perfitimeve te dhena gjate periudhes se paafesise se perkohshme, ai/ajo do te vazhdoje t'i marre keto perfitime me autorizim te institucionit kompetent para largimit.

Kur kushtet e personit qe ka pesuar aksident ne pune ose vuan nga semundje profesionale bejne te domosdoshme autorizimin ne daten e skadences, kjo zgjatet deri sa personi te sherohet, duke iu nenshtruar komisionit mjekesor dhe lejes se institucionit kompetent.

3. Kur gjendja e personit te aksidentuar ne pune ose qe vuan semundje profesionale, keqesohet ne vijim te transferimit te rezidences se tij/saj ne territorin e Pales tjeter ai/ajo qe fiton te drejten per kujdes shendetesor te dhene ne raste aksidentesh ne pune, me kusht qe personi te marre autorizimin e institucionit ne te cilin ai/ajo eshte regjistruar, ne daten e ndodhjes se aksidentit ose te percaktimit fillestar te diagnozes.
4. Kujdesi shendetesor i percaktuar ne nenparagrafin 2 dhe 3 te ketij neni do te jepet nga institucioni i vendit ku personi ka pasur rezidencen e fundit dhe ne perputhje me dispozitat e legjislacionit te aplikueshem ketu ne lidhje me hapesiren dhe menyren e dhenjes se ketij kujdesi. Persa i perket rasteve te treguara ne nenparagrafin 2 te ketij neni, perfitimet ne para (shperblime ditore) jepen nga institucioni ne te cilin personi eshte regjistruar dhe ne perputhje me legjislacionin e aplikueshem per te.
5. Shpenzimet e perfitimeve te dhena ne rastet e parashikuara ne nenparagrafet 2 dhe 3 te ketij neni do te mbulohen nga institucioni ne te cilin punetori eshte regjistruar. Menyra e pagimit te shpenzimeve per kujdes shendetesor nga institucioni ne te cilin punetori eshte regjistruar, institucionit ne vendin e fundit te rezidences, percaktohet nga Marreveshja Administrative.
6. Per situatat e pershkruara ne nenparagrafet 2 dhe 3 te ketij neni, dhenia e pajisjeve te rendesishme dhe perfitimeve mjekesore, sic tregohet ne aneksin e Marreveshjes Administrative, do te kushtezohen nga autorizimi i institucionit kompetent per kete qellim, me perjashtim te rasteve te emergjences.
7. Ne percaktimin e shkalles se invaliditetit, si pasoje e nje aksidenti ne pune ose semundjeje profesionale ne perputhje me legjislacionin e nje Pale Kontraktuese, do te merret parasysh Cdo aksident ose semundje e meparshme sipas legjislacionit te pales tjeter, sikur ato te kene ndodhur dhe te jene shfaqur sipas legjislacionit te pales se pare.

Neni 19

Perfitime ne lidhje me semundjet profesionale

1. Kur personi me semundje profesionale ka punuar ne territorin e te dyja paleve ne pune qe mund te shkaktojne te tilla semundje, perfitimet qe kerkohen nga i siguruari ose personat e varur prej tij/saj do te caktohen ne perputhje me legjislacionin e pales, ne territorin e se ciles aktiviteti ne fjale eshte kryer, me kusht qe kerkesat e ketij legjislacioni te plotesohen.
2. Kur legjislacioni i nje prej paleve kushtezon te drejten e perfitimeve per semundje profesionale me diagnozen e vet fillestare ne territorin e vet, ky kusht do te plotesohet, nese semundja diagnostikohet se pari ne territorin e Pales tjeter Kontraktuese.
3. Rregullat e meposhtme do te aplikohen kur gjendja e personit qe eshte trajtuar sipas legjislacionit te nje pale per semundje profesionale keqesohet gjate kohes kur ai/ajo eshte rezident ne territorin e pales tjeter.
 - 3.1 Kur personi nuk ka punuar ne territorin ne te cilin ai/ajo eshte aktualisht i angazhuar ne nje pune, qe ka shkaktuar semundjen profesionale ose keqesimin e saj, institucioni i pales se pare ne te cilin personi eshte regjistruar do te realizoje dhenien e perfitimeve sipas legjislacionit te vet, duke marre parasysh shkallen e keqesimit.
 - 3.2 Kur personi ka punuar ne territorin ne te cilin eshte aktualisht i angazhuar ne nje pune, qe ka shkaktuar semundjen profesionale ose ka keqesimin e saj, institucioni i pales se pare ne te cilin personi eshte regjistruar do te realizoje dhenien e perfitimeve sipas

legjislacionit te vet, pa marre parasysh shkallen e keqesimit. Institucioni i pales ne rezidencen aktuale do te jape perfitim suplementar, masa e te cilit eshte e barabarte me diferencen midis mases qe duhet te llogaritet sipas legjislacionit te vet, duke marre parasysh shkallen e acarimit dhe shumen per t'u llogaritur sikur te ishte rasti qe semundja profesionale te kete ndodhur ne territorin e vet para acarimit.

SEKSIONI VI KONTROLI AOMINISTRIVORE MJEKESOR

Neni 20

1. Kur personat te konsideruar nga legjislacioni i nje pale si te papershtatshem per pune per shkak te invaliditetit, aksidentit ne pone ose semundjes profesionale jane rezident ne territorin e pales tjeter, kontrollet administrative dhe mjekesore qe zbulojne shkallen e invaliditetit te tyre ne menyre qe te mundesohet vazhdimesia e se drejtes per sigurim shoqeror, do te kryhen nga institucioni kompetent i pales se fundit me kerkese te institucionit te pales se pare.

Megjithate institucioni kompetent i pales se pare do te rezervoje te drejten e rikontrollimit te personit nga nje specialist ose ne vendin ku personi eshte rezident, ose ne vendin e vet. Ne rastin e fundit, shpenzimet e udhetimit dhe qendrimit mbulohen nga institucioni qe kerkoi riekzaminimin.

2. Shpenzimet e riekzaminimit paguhen nga institucioni qe e kerkoi ate, ne perputhje me metoden dhe parimet e percaktuara ne Marreveshjen Administrative.

PJESA IV DISPOZITA ADMINISTRATIVE DHE TE PERGJITHSHME

Neni 21 Rregullimi administrativ

Nje Marreveshje e Pergjithshme Administrative, qe arrihet midis autoriteteve kompetente te paleve, do te percaktoje parimet e kerkuara per zbatimin e kesaj Marreveshjeje dhe ne vecanti, ato qe kane lidhje me dispozitat qe permbajne referenca te qarta per Marreveshjen Administrative. Institucionet kompetente nderlidhese te paleve do te percaktohen nga kjo Marreveshje Administrative.

Ne zbatim te metodave dhe parimeve, format perkatese, te cilat do te percaktohen reciprokisht nga palet, do t'i aneksohen kesaj Marreveshjeje te Pergjithshme Administrative ose ku eshte e nevojshme, nje Marreveshje Administrative shtese.

Neni 22

Shkembimi i informacionit dhe asistenca reciproke

1. Autoritetet dhe institucionet kompetente pergjegjese per zbatimin e kesaj Marreveshjeje: 1.1 Do t'i komunikojne njera-tjetres, per sa kohe e lejon legjislacioni i tyre, te gjithë

informacionin per masat e marra prej tyre per aplikimin e kesaj Marreveshjeje.

1.2 Do te asistojne njera-tjetren ne percaktimin dhe dhenien e se drejtes qe rrjedh nga aplikimi i kesaj Marreveshjeje ose nga legjislacioni sipas te cilit kjo Marreveshje aplikohet, sikur kjo te ishte nje ceshtje e aplikimit te legjislacionit te tyre.

1.3 Do t'i komunikojne njera-tjetres, ne kohen me te afert te pershtatshme, te gjithë informacionin per masat e marra prej tyre per aplikimin e Marreveshjes ose per amendamentet ne legjislacionin kombetar per sa kohe qe keto ndryshime kane efekt ne zbatimin e dispozitave te kesaj Marreveshjeje.

2. Ndhima e dhene sipas paragrafit 1, nenparagrafit 1.2 te ketij neni, do te jete falas, nese nuk percaktohet ndryshe ne Marreveshjen Administrative, se ciles i referohemi ne nenin 21 te kesaj Marreveshjeje per qellim rimbursimi te kategorive te caktuara te shpenzimeve. Institucioni kompetent i nje pale do te tregojë masen qe duhet te paguhet me monedhen e pales se fundit, ndersa i komunikon pales tjetër kerkese per pagese.

3. Nese nuk percaktohet ndryshe ne legjislacionin e nje pale, cdo informacion per nje individ, i komunikuar ne perputhje me dhe per qellimin e kesaj Marreveshjeje per palen tjetër nga pala tjetër, do te jete konfidencial dhe do te perdoret vetem per qellime te zbatimit te kesaj Marreveshjeje dhe legjislacionit sipas te cilit kjo Marreveshje aplikohet.

Neni 23

Perjashtimi ose reduktimi nga taksat, tatimet dhe shpenzimet

1. Reduktimi ose perjashtimi nga taksat, tatimet, shpenzimet konsullore dhe kostot administrative, te percaktuara nga legjislacioni i nje pale, per nxjerrjen e nje certifikate ose dokumenti, te kerkuar nga legjislacioni i asaj pale, do te aplikohet per certifikatat apo dokumentet e kerkuara nga legjislacioni i pales tjetër.

2. Te gjitha dokumentet formale te kerkuara per qellim aplikimi te kesaj Marreveshjeje do te perjashtohen nga autenticiteti i autoriteteve diplomatike dhe konsullore.

Neni 24

Gjuha qe perdoret ne komunikim

Per qellimet e aplikimit te kesaj Marreveshjeje, autoritetet dhe institucionet kompetente te paleve do te komunikojne direkt ne gjuhen zyrtare te seciles pale.

Neni 25

Dorezimi i kerkesave, deklarimeve dhe apelet

1. Cdo deklarate, kerkese ose apelim, ne lidhje me percaktimin e nje te drejte per perfitim, e cila per qellimet e legjislacionit te nje pale i eshte nenshtuar autoritetit ose institucionit kompetent te asaj pale, brenda limiteve ligjore kohore, do te konsiderohet

sikur t'i ishte nenshtruar autoritetit ose institucionit kompetent te pales tjeter. I njejt parim eshte i aplikueshem edhe per peticionet, deklaratat, apelimet per ceshtje te ndryshme.

2. Nga data e hyrjes ne fuqi e kesaj Marreveshjeje, cdo kerkese per perfitim, sipas legjislacionit te nje pale, do te konsiderohet si pretendim per perfitimin perkates sipas legjislacionit te Pales tjeter, me kusht qe aplikuesi:

2.1 te kete treguar ne peticionin e tij/saj qe pretendimi i tij/saj eshte gjithashtu i perkueshem sipas legjislacionit te pales tjeter ose

2.2 te kete dhene informacion dhe dokumente qe tregojne periudha te besueshme te sigurimit sipas legjislacionit te pales tjeter.

Dispozitat e mesiperme nuk do te aplikohen nese aplikanti kerkon qarte ne peticionin e tij/saj shtyrjen e vendimit ne lidhje me dhenien e se drejtes.

3. Ne rastet ku dispozitat e paragrafeve 1 dhe 2 te ketij neni aplikohen, autoriteti ose institucioni kompetent, qe pranon pretendimin, deklarimin ose apelimin, ia kalon ate pa vonese autoritetit ose institucionit kompetent te pales tjeter.

Neni 26 Pagimi i perfitimeve

Institucioni kompetent i nje pale mund te zgjedhe te shkarkoje detyrimin e vet qe rrjedh nga aplikimi i kesaj Marreveshjeje, ne mbledhen e pales se dyte.

Neni 27 Zgjidhja e mosmarreveshjeve

1. Autoritetet kompetente te Paleve Kontraktuese perpiqen te bien dakord per ndryshimet qe rrjedhin nga interpretimi ose aplikimi i kesaj Marreveshjeje nepermjet negociatave.

2. Nese ndonje mosmarreveshje nuk zgjidhet ne kete menyre brenda nje periudhe gjashtemujore, te dyja palet i drejtohen arbitrazhit, i cili do te ngrihet duke ndjekur hapat e meposhtme:

2.1 Cdo Pale Kontraktuese delegon nje person arbiter brenda nje muaji nga marrja e njoftimit per zgjidhjen e mosmarreveshjes nga arbitrazhi. Te dy personat e ngarkuar per arbitrazh delegojne nje arbiter te trete qe nuk duhet te jete bashkekombas i paleve, brenda dy muajve nga data kur pala qe ka caktuar me vone arbitrin e vet ka njoftuar palen tjeter per kete takim.

2.2 Kur secila nga Palet Kontraktuese nuk arrin te caktoj arbitrin e vet brenda periudhes se percaktuar, pala tjeter mund t'i kerkoje Presidentit te Gjykates Europiane per te Drejtat e Njeriut te realizoje takimin e kerkuar. Nje procedure e njejte mund te ndiqet, nese te dy arbitrat nuk bien dakord per caktimin e arbitrit te trete.

2.3 Nese Presidenti i Gjykates Europiane per te Drejtat e Njeriut eshte bashkekombas i nje

Pale Kontraktuese, detyrat qe i atribuohen atij/asaj sipas ketij ne n Zevendespresidentit te Gjykates ose anetarit me te larte te kesaj gjykate, i cili nuk eshte bashkekombas i asnjeres prej paleve.

3. Gjykata e arbitrazhit jep verdiktin e vet me shumice votash. Vendimi i arbitrazhit eshte i detyrueshem per te dyja Palet Kontraktuese. Secila Pale Kontraktuese merr persiper

shpenzimet per arbitrin qe cakton. Pjesa tjeter e shpenzimeve do te per ballohet ne menyre te barabarte nga te dyja Palet Kontraktuese. Gjykata e arbitrazhit do te percaktoje rregullat e saj te procedures.

PJESA V DISPOZITA KALIMTARE DHE PERFUNDIMTARE

Neni 28 Dispozitat kalimtare

1. Cdo periudhe sigurimi e plotesuar ne legjislacionin e seciles pale, perpara dates se hyrjes ne fuqi te kesaj Marreveshjeje, duhet te merret parasysh per qellim te percaktimit te drejtave te dala nga kjo Marreveshjeje.
2. Asnje dispozite e kesaj Marreveshjeje nuk do te jape te drejta per ndonje periudhe perpara
3. Sipas dispozitave te paragrafit 2 te ketij neni, cdo perfitim, pervec pageses se menjehershme, ne lidhje me raste te datuara perpara hyrjes ne fuqi te kesaj Marreveshjeje, do te behet i pagueshem, qe nga data e hyrjes ne fuqi e kesaj Marreveshjeje.

Neni 29 Hyrja ne fuqi dhe shtrirja e kesaj Marreveshjeje

1. Secila pale do te informoje palen tjeter, rreth veprimeve qe ka marre ne lidhje me legjislacionin e saj me qellim sjelljen ne fuqi te kesaj Marreveshjeje. Marreveshja do te hyje ne fuqi dite e pare te muajit te dyte pas muajit ne te cilin jane shkembyer instrumentet e ratifikimit.
2. Cdo Marreveshje do te denoncohet nga njoftimi i here prej seciles pale. Denoncimi do te jete i vlefshem ne fund te gjashte muajve nga data e njoftimit.
3. Nese Marreveshja priset, cdo e drejte per perfitim e fituar nga nje person ne perputhje me dispozitat e kesaj Marreveshjeje do te ruhet dhe bisedimet do te zhvillohen per caktimin e cdo te drejte, pervec atyre te fituara nga keto dispozita. Ne rastin kur palet nuk arrijne ne Marreveshje, mosmarreveshjet do te zgjidhen ne pajtim me nenin 27. Kjo Marreveshje eshte bere ne Tirane, me 15 korrik 1998, ne dy kopje origjinale ne gjuhete shqipe, turke dhe angleze. Ne rast paqartesisht ne interpretim do te merret per baze teksti ne gjuhen angleze.

Për Qeverinë e Republikës së Shqipërisë
Ass. Prof. Dr. ANASTAS ANGJELI
Ministër i Punës dhe Çështjeve Sociale

Për Qeverinë e Republikës së Turqisë
Prof. Dr. NAMI ÇAGAN
Ministër i Punës dhe i Sigurimit Shoqëror